

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA UNA

A NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izvaja vsak petek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 100 din, četrsteta 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 1 amer dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

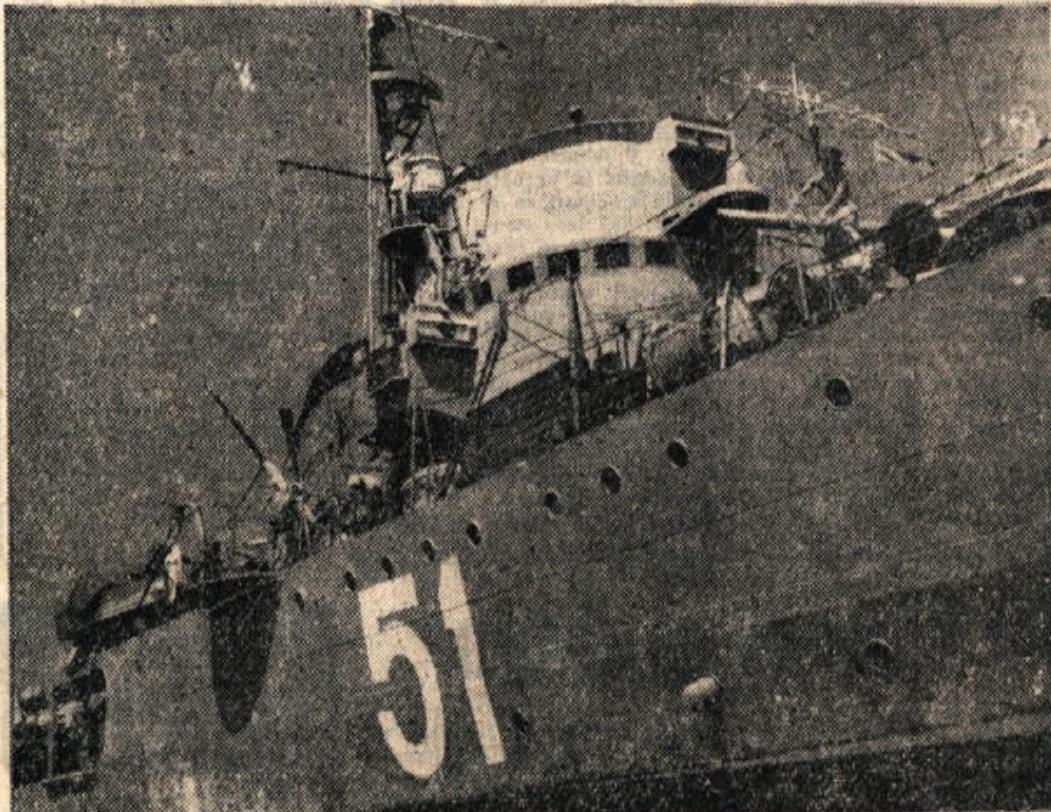
Stev. 36 (494)

LETO X.

NOVO MESTO, 10. septembra 1959

STUDIJSKA
MIRANA CA
NOVO ME

UREUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predel Novo mesto 33 - TELEFON urednštva in uprave št 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vratamo - TISKA Casopisno podjetje - Delo - v Ljubljani

V DOL. TOPLICAH BODO ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO

Septembra 1940 je bila v Dolnjih Toplicah v Henigmannovi čevljarski delavnici okrožna partizanska konferenca za novo-mesko okrožje. Na konferenci je bila izvoljen za novega sekretarja okrožnega komiteja Komunistične partije Vinko Kristan. Partizansko delo se je po tej konferenci učvrstilo, dobljo širši razmah in več ideološke vsebine. Konferenca je tudi razčistila z raznim nepravilnim gledanjem v topliškem partizanskem vodstvu. Na stavbi, kjer je bila konferenca, bodo v nedeljo, 13. septembra dopoldne odkrili spominsko ploščo.

INVESTICIJE - SLABA STRAN NAŠEGA OKRAJA

V prvem polletju smo uporabili le 37% investicijskih sredstev, ki so bila na razpolago. Tudi odobrene investicijske sredstva smo slabo uporabili, saj je porabila industrije le 15% teh sredstev, trgovina, turizem in gostinstvo 34%, gradbeništvo in promet 45%, nad planom pa je bilo kmetijstvo s 60%. Vzrok za takšno stanje je nekolikanj v raznih izpremljanjih že odobrenih načrtov, predvsem pa v premajhnem zanimanju za investicijsko izgradnjo. Uresničevanje investicij mora potekati po točno določenih načrtih, ki morajo omogočati hitro izrabljajanje odobrenih sredstev.

Tudi pri uporabljanju investicijskih skladov podjetij so razne napake. Trgovina na drobno je iz svojih skladov (81 milijonov) porabila za osnovna sredstva le 4 milijone, 57 milijonov pa je v prvem polletju ostalo neizkoriscenih. Vsi vemo, da je prav trgovina zelo slabo opremljena, da so tako lokalni kot oprema zastareli. Ko sestavljamo okrajne preglede, nastajajo velike številke neizkoriscenih investicijskih sredstev iz skladov podjetij. V posameznih podjetjih so ta sredstva majhna, toda ko seštejemo ta majhna razdrobljena sredstva številnih podjetij, dobimo precejšnje zneske, ki so za naš nadaljnji razvoj zelo pomembni. Zato bomo morali krepitek kot doslejta sredstva združevati. Neupravičen strah v nekaterih podjetjih, teški, da ne bomo imeli nič od tega, če damo v skupini sklad, moramo odpravljati. Prav tako se moramo boriti proti nezdram, težnjam v nekaterih kolektivih, ki stremijo za delitveno dohodka predvsem na plačilni sklad, ostale sklade pa zanesamo.

VREME

od 11. do 20. septembra.
Nekako od 13. septembra da-
je bo 2 do 3 dni deževje, z
močno ohladitvijo (nizko po-
gora sneg). V nadaljnjem po-
tek postopno izboljšanje in v
prvih jasnih nočeh revnarost
slane; pozneje topleje. V. M.

Poskusimo v štirih letih

Gospodarske naloge smo v prvem polletju uspešno izpolnili — Kmetijstvo je ena najboljših vej gospodarstva — Investicije še vedno zaostajajo

Na skupni seji obeh zborov OLO Novo mesto so v petek, 4. septembra, odborniki odboril poročilo o gibanju gospodarstva v prvem polletju letosnjega leta. Naloge družbenega plana so skupno v vseh panogah gospodarstva uresničene s 50,4%. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta se je proizvodnja v industriji in rudarstvu letos povečala za 33,4%. Doslej smo vedno boljeli na počasnem startu v prvem četrletju. To se je nato odražalo pri izpolnitvi polletnega plana. Letos pa smo zato, ker je vsa proizvodnja v začetku leta dobre stekla, polletni plan izpolnili in celo za malenkost preselili. Ker je v izgradnji vrsta novih industrijskih obratov in zmogljivosti, smemo upati, da bomo letosni letni plan dosegli in, če bomo le malo napeli sile, tudi presegli.

Zaloge materiala so se v primeri z istim obdobjem lanskega leta preveč povečale. Opatiti je tudi, da podjetja preveč kreditirajo kupce (za znesek 2 milijardi 800 milijonov dinarjev!). Oboje kaže, da bomo morali komercialno službo v podjetjih izboljšati. Pospešiti je treba investicijsko izgradnjo, izboljšati oskrbo s srovinami in rešiti vprašanje kreditnih odnosov.

Kmetijstvo je letos med panogami, ki so naloge najlepše izpolnile. Plan pogodbenega sodelovanja je vo polletju izpolnjen s 55%. Hektarski donosi žitaric so se zaradi uvažanja novih sort italijanske pšenice občutno povečali. Povečala se je tudi počna umetnih gnijil, pa je vo posredno premajhna. Zadostna je le v pogodbenu sodelovanju. Zadruge so prilele z vnočno uvažati strojno obdelavo. To jim je omogočilo pogodbeno sodelovanje, ker pri kmetijskih proizvajalcih raste zanimanje za sodobno agrotehniko. Uredba o prepovedi klanja telet ima ugodne posledice in se stalež živine hitro popravlja. Posestva družbenega sektorja posvečajo vsem vprašanju prema pažnji, saj redijo le 0,8 glave na hektar površine, čeprav bi lahko na tej površini redila tudi 3 glave živine. Tudi sicer posestva družbenega sektorja ne dajejo pričakovanih rezultatov. Takšno stanje je mogoče popraviti le z vlaganjem večjih sredstev v njihovo proizvodnjo in s specializacijo posestev.

Lep, napredek, doseg v pr-

veni pollettu, je posledica dobro izvedenih pripravljivalnih del na vseh področjih. Kljub temu si moramo še vedno prizadevati za hitrejši, boljši in lepši razvoj. Da bi to dosegli, bomo morali odpraviti dosedanje napake v investicijskem razvoju. Ta je za Dolenjsko, ki je še vedno zaostalo področje, posebno pomembno. Na žalost investicijski razvoj zaostaja za ostalim razvojem, namesto da bi ga prehiteval. Investicijsko izgradnjo moramo posebno pospeševati v kmetijstvu, gradbeništvu ter turizmu in gostinstvu. To je posebno pomembno, ker nam dosedanje lepi uspehi v ustvarjenem družbenem proizvodu in narodnem dohodku dajejo možnost za izpolnitve osnovnih panog letnatega plana v štirih letih. Veliko pozornosti bomo morali posvetiti združevanju sredstev, saj so dosedanje uspehi na tem področju kljub mnogim pobudam še sorazmerno majhni. Pri vsem

tem pa ne smemo pozabljati na ljudi. Razvijajoče se gospodarstvo naravnost vpije po novih sposobnih kadrov. Temu vprašanju so posebno gospodarske organizacije posvečale doslej premašno pozornost. To varne upravljajo ljudje, to varne gradimo zato, da bomo proizvodnjo v dobro ljudi posvečali.

Planinski izlet

V soboto in nedeljo (12. in 13. septembra) priredil Planinski društvo v Novem mestu izlet na Mirno goro. Odhod iz Novega mesta z vlakom je v soboto, 12. septembra, ob 12.40 in 13. septembra ob 4.35. Iz Sevnice pa na Mirno goro. Vrnitev z Mirne gore v nedeljo po poldne do Rožnega dola, nato pa z vlakom v Novo mesto. Prijava sprejmejo do 12. septembra do 11. ure Potovalnega urad »Gorjanci« na Glavnem trgu.

Planinci in prijatelji planin, udeležite se tega lepega izleta!

Povzetki s seje sveta za gospodarstvo Občine Sevnica: GOSPODARSTVO DOBRO IZVRŠUJE SVOJE NALOGE

Nedavno se je na redno sejo sestal svet za gospodarstvo Občine Sevnica, da bi pregledal izpolnitve polletnega plana in obravnaval nekaj drugih zadev.

Oviralni pregled izpolnitve polletnega plana pokaza, da je bilo do zadnjega junija v občini izpolnjeno blizu 53% letnega proizvodnega plana. Narodni dohodek je dosegel v višini 51%, čisti dohodek pa tudi 51% letnega plana. Znatno so porasli v tem času materialni stroški (55,8%), medtem ko so izplačani osebni dohodki dosegli le 48% planiranih. Razdelitev čistega dohodka med delavce in na sklade je ugodna, saj je bilo izplačano za osebne dohodek le 82,5%, za sklade pa je bilo 27,5% čistega dohodka, kar je za okroglo 4,5%, več kot je bilo planirano. Plan investicij, bil dosegel spet zaradi sezonskega izkoriscenja sredstev. Medtem ko je večina industrijskih podjetij polletne obveznosti znatno presegla, pa je slabščina v kmetijskih organizacijah zaradi sezonskega značaja poslovanja. Pokazatelj kažejo, da je planiranje v tem letu imelo znatno bolj realne osnove kot prejšnja leta. To pa je razumljivo, saj se je na uspen pri izpolnitvi plana tesno naveza na skupnega podjetja po znatno bolj hitrejši.

Razprava se je nato obrnila na organizacijo tržne inspekcijske v občini, ki bo prej ko slede moral začiniti. V kratkom bo občina poslata na poslovni tečaj za tržnega inspektora za primerenega tovarša. Članek

prodaja zalog rib, rakov in polzve. Drugo podjetje — Kremencija, ki je pod prisilno upravo, je že urejeno. Preplačani osebni dohodki iz preteklega leta so vrnilni, obveznosti do druzeb so poravnane. Svet je sklepal o ukiniti prisilno upravo. Pri obravnavi novega vodstva za podjetje je svet sprejel sklep, da predlaga ljudskemu odboru, naj bi se to podjetje priključilo Komunalu. S tem bi odpadke kadrovske težave, ki jih imata obe podjetji. Komunala pa že sedaj opravlja podobno dejavnost — izkorisnje peskokopov. Tudi dejavnost Kremnice v bistvu ni drugačna. Novo združeno podjetje bi s tem postal gospodarsko znatno močnejše, razširilo bi si lažen fond osnovnih sredstev, kateri naborava v dveh letenih podjetjih ne bi bila popolnoma umestna. Tuš nadaljnji razvoj skupnega podjetja bo znatno lažji in hitrejši.

Sposobnost vseh točk dnevnega dela je bil tak, da se sevniško gospodarstvo res vidno razvija. Kolektivi so vložili v prvi polovici leta vse sile v izpolnitve svojih planinskih nalog. To pa je le dokaz več, da se s pravilno tarifno politiko resnično odpirajo vrata vse večjim proizvodnji, storilnosti in blaginji.

Spomenik padlim v Sevnici. Z njim so se Sevnčani oddolžili spomini padlim horcev in žrtev NOB

STARE BORCE CANKARJEVE BRIGADE

vabilo

k odprtiju obeležja na Lapinjah,

kjer je bila leta 1942 ustanovljena brigada. Odprtitev bo 13. septembra ob 10. uri. Po proslavi bo

pripravljeni sestanki

Zagrebški jubilejni velesejem

V soboto, 5. septembra je predsednik republike tovarš Tito odpril letosnji zagrebški velesejem — prvi velesejem je imel Zagreb leta 1909. Vse kaže, da je ta mednarodni zagrebški velesejem največja gospodarska manifestacija naše dežele. Na njem razstavlja 3745 razstavljalcev iz 29 dežel Evrope, Azije, Amerike, med njimi tudi Maroko, Urugvaj, Ceylon, Indonezijo.

SPOMINSKA RAZGLEDNICA: Ko je na nedavno proslavo na Bohorju odhaljena brezidska patrulja, je kamara ujela njene člane v prisravnem pogovoru na poti (foto Zupančič, Artič)

Pred volitvami v aktive LMS Slovenije

S septembrom so se prilele v vsej Sloveniji volitve za nova mladinska vodstva v aktivih. V marsikaterem aktivu bodo imeli tudi predvolilna zborovanja, katerih namen je analizirati delo in dobro pripraviti same volitve in predlagati najboljše člane za mladinska vodstva, ki bodo tesno sodelovala z ostalimi političnimi organizacijami na vasi, podjetji itd. Solska mladinska vodstva so izvedla volitve se na svojih konferenčah ob zaključku leta, ostali aktivi pa se pripravljajo na izvedbo.

Uspešno izvajanje volitiv je odvisno od dobrih priprav in od širine. Volitve in priprave so zelo dobra možnost za uspešno reševanje nekaterih organizacijsko-političnih problemov. Predvsem je potrebno pregledati možnost razširiti organizacije z odraslimi mladinci, ki izpolnjujejo pogoje za sprejem. Sprejem novih članov se mora opraviti na svetan način, najbolje na kak državni praznik ali zgodovinsko občetino iz naše revolucije. Tisti aktivi, ki imajo veliko mladine izven svoje organizacije, občinski komiteji LMS, morajo nuditi še posebno pomoč, da bi se čimveč te mladine vključilo v mladinske vreste. V pripravi je treba poskrbiti, da se v tistih vaseh, kjer ni organizacija, občinski komiteji LMS, morajo nuditi še posebno pomoč, v prvih letnikih srednjih šol formirajo aktivi LMS.

Normalna izvedba volitev zahteva, da se uredi evidenca članstva, knjiga članarine, pobera morebitna začasta članarine in izdajo mladinske knjizice vsem, ki jih iz kakršnih kolikrakov niso prejeli. V predpripravah je treba razpravljati o sestavi bodočih sekretarijatov in to mladinska vodstva skupno z vodstvom ostalih organizacij, ki bodo lahko dala dobre nasvetne. To vprašanje pa se lahko najbolje reši na predvolilnem sestanku aktiva.

Najletni konferenci aktiva mora mladina pregledati celotno dejavnost in preteklem letu in pristni zaključke za delo v slednjem letu. Porotila sekretariata na volilnih sestankih morajo vsebovati analizo dela sekretariata in aktiva, poudariti je treba dosegene uspehi in prikazati najvažnejše probleme. V referatu pa je treba nakazati najvažnejše naloge, ki jih bo aktiv

v hodoče reševal. Na volilnih sestankih vaških aktivov bi bilo koristno, da se mladino še bolj spožna s programom za preobrazbo vasi, z razvitkom zadruge skozi povečano proizvodnjo, z ustvarjanjem novih objektov, z razširitivo kooperacijo, poudariti je treba naloge mladine v reševanju problema komune in kraja kjer živi. Pri vsem tem je važno, da mladina vidi perspektivo za svoj in družbeni razvoj. Ne smemo pozabiti, da je organizacija društveno-političnega in zabavnega življenja sestavni del dejavnosti mladine.

V večjem številu naših šol so bile volitve opravljene že konec leta, a volitve za sestav sekretariata aktiva bodo ob začetku šolskega leta. Na teh sestankih bi bilo dobro poudariti naloge šolske mladine pri izvajanju nove šolske reforme. Mladinska organizacija bi morala biti pobudnik za izdelavo konkretnega programa reforme za vsako šolo posebej. Ti programi morajo služiti kot osnova za zbiranje vseh naprednih sil v šoli in izvajanje načrta za skupnega izvedenje. Novi položaj džidakov daje več pravic za direktno sodelovanje v reševanju problema šole in s tem nove naloge in odgovornosti.

Organizacija mladine ne sme biti podvrgnjena samo kritiki, čeprav je tudi to potrebno, in mora direktno ukrepati, da se ti problemi sproti rešujejo. Za napake v šoli je ravno tako odgovorna mladinska organizacija, ako pravodarno ne podvzame ukrepov, da napake odstranijo. Važno je to, da se organizacija bori za pravilno vzgojo mladine in v šoli in dijaskih domovih in da razvija zanimanje za znanje in izvajanje obveznosti, posvečeno za učenje.

Poleg volitiv sekretariata v večjih tovarnah se bodo volili tudi tovarniški komiteji. Referati na volilnih sestankih aktiva morajo vsebovati vsa vprašanja, ki jih je obravnavala zadnji plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije, tako vprašanje delavcev mladine kakor tudi naloge, ki so že po sami naravi dela in po pogojih v podjetju najbolj pereče.

Mestne komiteje se morajo ustavljati v primerih, ko je to nujno potrebno in po soglasju z okrajnim komitejem LMS. Međim, da za volitve mestnih komitejev ni treba sklicevati posebne konference članstva, ampak naj bojdo sestavljene od novoustanovljenih sekretarijatov aktiva, ki delajo na ter

Začetne težave zadružnih dogonov

Okraina zadružna zveza Novo mesto je sklical v torek, 1. septembra sestanek upravnikov kmetijskih zadružnic in predsednikov zadružnih svetov. Na tem sestanku so razpravljali o izvajaju družbenega plana v kmetijstvu za leti 1959-60, o organizaciji blagovnega prometa in o zadružnih dogonih. O izvajaju družbenega plana smo prisli že v prejšnji številki.

Zadružne dogone, novo obliko nekdanjih sejmov klavne živine, smo uvedli še pred približno dvema mesecema. Kakor povsod, so se pokazale tudi pri nas začetne težave pri uvažjanju te nove oblike. Zadružni dogoni so bili uvedeni zato, da zadruge kontrolirajo tudi prodajo klavne živine in da imajo tako v svojih rokah ves kmetijski blagovni promet. Prav pri govedu in mesu je bila namreč velika zmeda, ker so razni mesarji, prekupevalci, mešterji in odkupovalci krojili ceno po svoje.

Na prve zadružne dogone je bilo priglane malo živine in sklenjenih je bilo precej manj pogodb, kakor je bilo pričakovati. Ugotovljeno je, da kmetje prodajajo svojo klavno živino ne samo na zadružnih dogonih, ampak tudi doma, na raznih sejmih svetnikov; da mali mesarji kupujejo živino naravnost od kmeta in ne preko zadruge, da prodajajo kmetje živino brez živilskih potnih listov ali pa s ponarejenimi. Največji nered v nov način prodaje in odkupu pa vnašata sejma v Metliki in na Vinici, ki sta ostala, potem odkupovalci, ki nosijo denar v aktovkah, in bližini hrvatske meje, ker na Hrvatskem še niso vpeljani zadružni dogoni in imajo prost nakup živine.

Da bo okoli zadružnih dogonov uveden čimprej potreben red, naj se občinski ljudski odbori dosledno ravnavo po navodilih o nakupu in prodaji klavne živine in kršči strogo kaznujejo. Sejma v Metliki in Vinici naj bosta ukinita. Nas in karlovački ljudski odbor pa naj se čimprej sestana v oddstranita, če se le da, vse spor-

Nov način nagrajanja

Po šestmesečnem pripravljalnem postopku so v juniju in juliju letos prilej kollectivu izplačevali prve prejemke po tarifnih postavkah novih pravilnikov. O raznini slabosti v praviljnjem postopku smo že pisali, zato si oglejmo novejše, ki so se pojavile po sprejetju novih tarifnih pravilnikov. Novi platični sistem je že prodrl in so uspehi novega nagrajevanja že vidni, saj moramo povečano proizvodnjo v prvem polletju, pripisati prav njemu. Tarifne postavke so se v primerjavi z lanskimi povečale za povprečno 13,5%. V posameznih podjetjih so postavke toliko povišali, da so ves razpoložljivi plačni fond porabil le za izplačilo razlik iz prvega polletja.

ŠUŠMARJI

ZIDAO...

Sušmarja A. M. iz Busineca pri Dol. Toplicah in A. S. iz Dolnjih Sušic sta sušmarila zidarska dela pri preurediti in obnavljanju hiše, last A. M. iz Selšč. Ob sta delala tam 15 dni, od gospodarja sta prejela plačilo v gotovini. Zasluzeno kazeno jima bo odmeril še sodnik za prekrške.

Zidarska dela je sušmaril A. G. posestnik in zidar iz Podturna. V mesecu maju letos je prevzel večja zidarska dela pri Kmetijski zadružni Dolenski Toplice. Ko je delo opravil, je izstavil zadružni račun za 28.000 dinarjev. Omenjeni je mnogo sušmaril tudi v Podturnu.

MIZARIJO...

A. T. mizar iz Malega Slatnika 9 pri Novem mestu, je premeten sušmar. Januarju letos je odpovedal obrt in nato sušmaril ter se zelo previdno izmikan kontroli inšpekcijskih organov. Februarja si je za pomoč pri sušmarjenju najel pomočnika. Pri kontroli v delavnicu doma je vedno prijavljal, da dela za svojo uporabili, ali za sorodnike. Vsa dela je opravil slab in strankam draga zaračunal. Na Gumberku je prevzel vse mizarska dela na neki novi stavbi. Delo je zaračunal 19.000 dinarjev, pri tem pa lastniku prvorazredni les, ki mu ga je dal, zamenjal za drugorazrednega in vsa dela opravil zelo slab.

Inšpekcijski organi so mu na Gumberku končno prisli na sled. Tu so odkrili njegovo skrito delavnico, v kateri je sušmaril 4 mesece in imel na jetege v popoldanskih urah tudi pomočnika. Upamo, da bo sodnik za prekrške tudi te-

gla. Promet je gost, ponoči pa malokriter sofer pri srečavaju zasenci žaromete. Plača je več blaga na kar največjo razdaljo. Da, čas je zelo kilometri... Včasih le dve do tri časa je vredno 5 milijonov, torej odgovarjam za 10 milijonov vrednosti. Tu so bini. Na poti pa sem skoraj pa se cloveska življenja. Zadnjega se med vožnjo nedno najbolj zavedam, saj je odgovornost za življenje uporabnikov cestnič načrtova...

Zastrel se je v morje levi Beograda. Bil je zamisljen. To je odlično domače vozilo. Stisnil sem mu roko in mu iz Ze 116.000 kilometrov ima za srca zaželet srečno pot.

Na dolgih vožnjah

Danes vas gleda s slike seboj brez najmanjšega napake. Vprašatec za posebne težave podjetja Gorjanci iz Št. Tudi brez njih nismo. Avtocesta je sicer lepa, toda zdaj v jeseni bo močno nagajala medtem, da se ne more napojiti na vrednost avtoceste v Beograd. Pravzaprav je na tabli pisalo Novi Beograd, malo stran od nje pa je pohištival semafor, ki opozarja soferje, da se začenja mestni promet.

— Sofer sem postal po svoji želji. Do zdaj sem prevozil preko 400.000 km. Nesreče se nisem imel. Danes sem pripravljal v Beograd tovor iz Medvod. Kam jo bom mahnil jutri, ne vem. Mogode v Makedonijo, mogoče v Bosno. Vse ceste so odprtne... Na našem posredništvu v Beogradu bom dobil novo nalogo, naložil blago in odpeljal.

Služba je naporna. Na poti mi razen številnih kazalcev na stikalnih plošči migotata v mihili predosevoma: čas in kilometri. Najnajvečje je pripravljati v čim krajšem času čim bolj zasenci žaromete. Plača je več blaga na kar največjo razdaljo. Da, čas je zelo kilometri... Včasih le dve do tri časa je vredno 5 milijonov, torej odgovarjam za 10 milijonov vrednosti. Tu so bini. Na poti pa sem skoraj pa se cloveska življenja. Zadnjega se med vožnjo nedno najbolj zavedam, saj je odgovornost za življenje uporabnikov cestnič načrtova...

Zastrel se je v morje levi Beograda. Bil je zamisljen. To je odlično domače vozilo. Stisnil sem mu roko in mu iz

Ze 116.000 kilometrov ima za srca zaželet srečno pot.

INŽENIR TONE BOLE:

PRI POLJSKIH RUDARJIH

Studijska izmenjava članov DRMIT s poljskimi stanovskimi tovarši

Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov je v mesecu septembra organiziralo studijsko izmenjavo svojih članov s poljskimi rudarskimi inženirji in tehniki. Poleg rudarskih inženirjev in tehnikov iz vse Jugoslavije sem se tega potovanja udeležil tudi jaz.

Ob tej priliki se najlepše zahvaljujem upravi rudnika, DS in vsem, ki so mi omogočili to studijsko potovanje. Poleg tehničnih novosti v rudarstvu, mi je to potovanje omogočilo tudi spoznavanje bratskega poljskega naroda ter naravnih lepot Poljske, ki jih nima malo.

13. septembra smo se vsi udeleženci zbrali v Mariboru in preko Avstrije in Čehoslovaške odpotovali na Poljsko. Večino poti smo preprečili ponodi, ostovanek dneva pa smo predremali. Iz potovanja mi je ostal globoko v spominu, prehod ceškoslovaške meje. Na meji so še vedno postavljene, po 13-letih osvoboditve iz fašizma, goste živne ovire, med katere je bil Katowice smu prispeval 15. septembra ob 2. uri zlataj. Katowice so mesto z

200.000 prebivalci in so center Slezije, najbogatejše pokrajine v Poljski. Mesto je tipično rudarsko, s sivimi umazanimi hišami in ulicami, ki jih sponjeni pojavi slezijskih mest, ker je zrak zasičen z drobnim kotickev. Katowice so mesto v skupku mest, ki so nanizana v razdalji 50 km od Gliwic do Sosnowic. Vsa ta mesta so med seboj povezana z električno cestno železnicijo.

Tako prvi dan smo si ogledali institut v Katowicah, znanstveno ustavno, ki služi za reševanje problemov pri odkopavanju slezijskih premogov.

Institut je razdeljen na 6 oddelkov, ki vsak zase rešuje razne probleme. Ti problemi se v glavnem sušejo okoli odkopnih metod, varnosti, mehanizacije in energetike, separacije premogov, kemične predelave premogov in uplinjanja premogov podzemlju. Veliko skrb posvečajo separaciji premogov, kajti Poljska izvaja letno okoli 16 milijonov ton premoga v razdele sveta. To je posebno važno srednjih prodajnih razmer premoga v srednjem ter velike konkurenco.

Ta institut je nujno potrebna ustanova poljskega rudarstva, kajti Poljska proizvaja letno 100 milijonov ton drnega premoga. Za primerjavo naj bi omenil, da Jugoslavija proizvaja letno 18 milij. ton vsega premoga. V sklopu instituta je tudi pozkusna jama Barbara, v kateri praktično preizkušajo vse naprave oz. metode odkopavanja, ki jih namevajo kasnejše uporabiti v praksi.

Celotno rudarstvo Poljske je razdeljeno na 6 področij, ki so finančno samostojna. Vodstvo teh področij je centralno, kakor tudi njihova kontrola. Tudi prodaja premoga je centralizirana, tako da se noben rudnik ne ukvarja s prodajo.

V Poljski je trenutno zaposlenih 270.000 rudarjev, katerih plača so povprečno 50% višje kot plača ostalih delavcev. Zunanji delavci in uslužbencev je na vseh rudnikih zaposlenih okoli 70.000.

Zaradi visoke potrošnje premoga na prebivalca (3 tone, pred II. svetovno vojno 800 kg) je cena premoga na Poljskem precej nizka. Zato so skoraj vsi rudniki v deficitu. Ves nastali deficit krije država z regresom, ki ga daje rudnikov.

Storitev poljskih rudnikov so v primerjavi z nekatimi našimi rudnikimi precej majhne. Voprečno jamska storitev poljskih rudnikov znaša 1.4 tone na rudarja. Za to storitev priznavajo sami, da je zelo nizka. Zaloge premoga znašajo okoli 80 milijard ton, kar jim bo zadostovalo pri sedanjem produkciji 100 milij. ton letno za 800 let.

Iz premoga so začeli v zadnjih letih pridobivati tudi nekatere redke metale kakor iridi, galij, germanij in uran. Te

ZUNANJE POLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V torku so na seji britanske vlade sklenili, da bodo nove parlamentarne volitve v Veliki Britaniji 8. oktobra. Tako se je končalo dolgo ugibanje o tem, ali bo predsednik britanske vlade Macmillan raspisal volitve še letos, ali bo počakal na spomlad, ko bo pravzaprav minilo pet let od zadnjih parlamentarnih volitv.

Prve povojne volitve v Britaniji so bile 5. julija 1945, na katerih je laburistična stranka zmagała z veliko večino in je Winston Churchill zamenjal na kraljevskem Clement Attlee. Laburisti so ponovno zmagali z majhno večino na volitvah februarja 1950 in izgubili z neznačilno razliko oktobra 1951. Laburisti bi sicer lahko ostali na oblasti pet let, a so imeli tako neznačilno večino, da se niso čuti dovolji močne. Naslednje volitve so bile še 26. maja 1955, ko so spet zmagali konservativci pod vodstvom Anthony Edenom. Ta je v začetku leta 1957 odstopil zaradi »slabega zdravja« — beri: izjavljene sudske pustolovske, in odtek je Gaitševim imela tan s premierom Haroldom Macmillanom, bivšim zunanjim ministrom pod Edenom.

Kmalu po Suezu ne bi nikje stavljal počenega grožja na zmage konservativne stranke, če bi bile takrat volitve. Toda konservativci so imeli srečo, da so bile volitve v začetku leta 1957 se daše. In odtek je se britanski torjeevec posredoval, da je močno izboljšati položaj. Danes se sicer ni položaj popolnoma, zasukal njim v korist, toda celo pristaši laburistov majejo z glavami v tih sluttih poraza. Nekdo je dejal, da govoril v prid laburistom samo eno: namreč dejstvo, da britanski volitve še niso glasovali za isto stranko trikrat zaporedno. Če je to res, je to zelo slaba uteha. V ZDA pred Rooseveltom

tudi se noben predsednik ni bil več kot dvakrat izvoljen. To pa Rooseveltu ni oviralo, da ne bi bil celo štirikrat izvoljen za predsednika. Vsekakor pa je žalovo z gotovostjo napovedoval zmago enemu ali drugemu, ker bi se lahko znašli v položaju politika, ki naj bi bil vreden dovolj.

Z drugo strani ni mogoče zanikati, da

Prav pomanjkanje odločne lastne politike, ki bi se ostreje razlikovala od politike konservativcev in bi moral biti potemščina bolj socialistična, bolj levo usmerjena, je za marsikoga glavnega slabost laburistov.

Z drugo strani ni mogoče zanikati, da ne bi konservativci okrepili gospodarski položaj, čeprav pogostokrat na račun socialno sibkejših slojev. Vse kaže, da se je vihar zaradi njihovega stanovanjskega

zakona že polegel. Suez je utonil v megli pozabe. Britanci vidi v Macmillanu pomembnika mednarodnega sporazumevanja,

ki naj potisne še bolj v ozadje grožnje atomskih bomb. Ljudje, ki obiskujejo Anglico, dobre vedo, kakšna mora je za Britanijo živeti v senoi megatonov bomb. Vsak britanski državnik, ki to nevarnost vsaj nekoliko oddalji, izliva simpatije britanske javnosti. Eisenhowerov obisk je še nekako potrdil to Macmillanovo — dejali bi zunanjopolitično priljubljenost. In Macmillan je, ne boli len, to obisk temeljito izkoristil v predvolline namene.

Zaradi vseh teh razlogov se je verjetno Macmillan odločil raspisati parlamentarne volitve zdaj. Toda mimo vsega tega je najbrž sklepal tudi tako: položaj spomladi nikdar ne more biti ugodnejši in še pride do sestanka na najvišji ravni, bom lahko tam nastopal z neprimerno večjo avtoriteto kot ponovno izvoljeni premier, ki so mi volile podaljšati mandat za nadaljnih pet let.

Lepi uspehi mizarjev na Dvoru

Ko sem obiskal mizarje Splošnega mizarstva Dvor, sem bil nadvise prsečen — valje pospravljene delovne prostorje.

zatopljen je vsak v svoje delo, kjer teče nemoteno tudi ob obisku v delavnicah. Da, to je najboljši delovni kollektiv v občini Žužemberk, ki iz leta v letu več ustvarja.

Upravitelj Jože Gosencu mi je že prej pravil, da je z delitev zadovoljen, knjigovodja Lojze Pajki pa mi je povedal, da so v letošnjem prvem polletju dosegli velik uspeh. To so mi potrdili finančni pokazalniki, ki sem jih primerjal s prejšnjimi leti — seznamimo se z njimi.

V letu 1951, ko je bilo podjetje ustanovljeno, je bil ustvarjen družbeni brutni proizvod na zaposlenega v 12 mesecih v višini 253.000 din. in letos v 6 mesecih, pa je bil ustvarjen na zaposlenega brez proizvoda v vrednosti 581.176 din. Tako, ob ustavljivosti, si je v istih prostorih služil, kruh enkrat manj delavcev, kot pa danes. In kakša primerjava z istim razdobljem v lanskem letu? Medtem ko je bilo v lanskih prvih šestih mesecih ustvarjenih skladov na zaposlenega v višini 42.220 din., jih je bilo letos ustvarjenih v istem razdoblju na zaposlenega kar 103.100 dinarjev ali 140% več, osebni dohodek delavcev pa se je povečal za 27%.

Predsednik upravnega odbora Viktor Končilja mi je povedal, da so letos prvič že v polletju

delili nadplate iz dobitka. Po tem in pol plače je bilo nameščeno, da se konči leta bo ostalo za delitev, če bo šlo delo tako naprej. Odnos med upravljivo in delavci je zelo dober — upravljivo v odbor in delavci v sestavu, sreča se mnoga vprašanja, ob sodelovanju uprave in obratno. Isto mi je med drugim povedal predsednik delavškega sveta Slavko Flander. Le-ta je povedal, da članji kolektiva niso samo dobril delavcev v podjetju, temveč tudi vneti sodelavci v strelske družini, v KUD in prisluhovitvam.

Ko sem delavce vprašal, kateri skupina je najboljša, so odgovorili, da so vse dobre in mi niso zaupali, kateri so najboljši.

Dve vprašanji — štirje odgovori

Joj, te kmetice, kako dražijo vse, kar prodajajo na trgu! Jajka po 25 dinarjev in noben solate! Piščanci 400 ali 450 dinarjev, pa sama kost ga je! To je že nemogoče! Pretekli teden sem bil v Ljubljani, veče. Tam je na živilskem trgu vsega dovolj in še poceni! — To je razgovor, ki ga pozimi zlahka ujameš v uho, na novomeškem živilskem trgu. Ko pride pomlad, se prične lov na solato. Vrste za zgodnjo zelenjavno in zgodnje sadje se pojavijo pred prodajalnami za te proizvode marca in trajajo do konca jeseni. Na živilskem trgu prodajajo kmetice na krožnici, firkle, merice in razne starodavne mere, na stojnicah se vabijo svelikajo zelenke žganja.

Vse je tako kot vedno, z izjemo kratke dobe letos, ko je trgovinska inšpekcija nekaj tednov zapovrstjo obiskovala živilski trg. Videti je, kot da Novo mesto ne more iz korita, ki ga je izdolbla stoletna tradicija. Kadar se na trgu pojavi kakšna zadružna (to je zelo pogrešno), ki ponuja potrošnikom svoje proizvode po zmernih cenah, gospodinje navajajo in kmalu je vse razprodano. Kmetice si pomežujejo, češ počas-

kajmo, saj bo prihodnj tržni dan bolje, in ne znižajo svojih cen. Njihova tiba napoved se na začetku urešenci.

Takšna je novomeška preskrba. Gospodinje so jo v živilnih prerekah že nestekrat obdelale. Tudi mi smo poizkusili odigrati skrivnostno tečenco, saj vemo, da je bila v zadnjih treh letih preskrba Novega mesta predmet številnih razprav. Res je, da sadu doslej nismo opazili.

Obiskali smo tri ljudi, ki bi po našem mnenju o preskrbi lahko marsikaj povedali in so zanj posredno ali neposredno odgovorni. Vakemu od njih smo zastavili dve vprašanji. Preberite najprej vprašanja in nato odgovore, ki smo jih prejeli.

TOVARISICA ERNA SETINC, TAJNICA OKRAJNE TRGOVINSKE ZBORNICE NOVO MESTO, JE ODGOVORILA

TAKOLE:

Novo mesto in vsa Dolenjska potrebujejo manjše količine kmetijske proizvodnje za svojo preskrbo. Tu mislim predvsem na zgodnje sadje in zelenjavno. Za preskrbo našega trga in živilnega pomeni in pozitivno bomo vedno vezani na nakup v južnih krajih, to je na Primorskem in v Makedoniji ker zelenjava ter sadje teh vrst pri nas ne uspeva. Za poznejše razdobje bi se dalo narediti marsikaj. Vsako leto prosimo proizvajalce družbenega sektorja za intervencijo na živilskem trgu in Makedoniji ker zelenjava ter sadje teh vrst pri nas ne uspeva. Za poznejše razdobje bi moral proizvoditi domačo proizvodnjo in sem prepričan, da bi prinesla gospodarski račun. V ta namen bi moral graditi tople grede. To bi moral smatrati za negospodarsko investicijo, toplotnih virov pa imamo dovolj, saj je v bližini Novega mesta dvoje toplic na Celulozu v Vidmu ima precej neizkorjenih topotnih virov. Na Hrvatskem to vprašanje že rešujejo tako, v Stubiških Toplicah so uredili lepe tople grede, ki trg uspešno zagajajo z zgodnjo zelenjavno. Poudarjam, da bi olo potrebno za ves okraj eno samo takšno podjetje, ker bi zadovoljilo vse potrebe po paradižniku, solati in kumaricah. Mislim, da je edina rešitev za preskrbo Novega mesta in vse Dolenjske preskrbovalno podjetje za ves okraj, ki bi moral imeti tudi primerne prostore in skladišča.

Gledate pogodbene prake lahko rečem te, da ne gre. Zadruge se branijo sklepatisi pogode, mi pa nimamo moči, da bi jih do tega pripravili. Naslednji, ki smo ga obiskali, je bil

TONE POČRVINA, DIREKTOR GOSPODARSKE POSLOVNE ZVEZE NOVO MESTO.

— GPZ ni registrirana kot oskrbovalno podjetje. Ze pred vsemi ali tremi leti smo govorili o tem, ali naj se v Novem mestu takšno podjetje ustvari. Odločeno je bilo, da ne, ker je Novo mesto premajhno središče.

Ce bi to naloge prevzeli mi, bi moralo biti še neko podjetje, ki bi dajalo zahteve po blagu. Mi imamo mnogo prevozov po terenu in na bilogu preskrbe opravljali mimogrede. Strinjam se tudi s tem, da bi ustavili poseben obrat, na primer tržnico, v kolikor bi to bilo zakonito in v skladu s predpisi. V razgovorih z ObLO Novo mesto smo pristali na to, da prevažamo obrat za oskrbovanje, pod pogojem, da občina zgradi tržnico in nam pomaga pri pravnem urejanju te zadeve, ker našemu podjetju sedanja registracija ne dovoljuje opravljati te naloge. Prostori na živilskem trgu bi omogočili in olajšali intervencijo neposrednih proizvajalcev družbenega sektorja. Doslej smo delali tole z zelenjavno, krompirjem in pišanci iz lastne proizvodnje, z ostalimi proizvodi, ki jih odkujujemo, nismo intervencijski. Predpogoj za to so primerno urejeni prostori na živilskem trgu, ki jih zdaj še ni. Poudarjam tudi, da je takšen način prodaje zelo tvegan. Razen tega pa je osnovna naloga našega podjetja proizvodnja.

Kmetijski pridelek na našem področju niso zgodni. Zrastejo takrat, ko je tega blaga že povsod dovolj. Ce bi imeli oskrbovalni obrat, bi lahko dobili naslednje:

to blago drugod, takrat kadar se pri nas ni, zato pa te pravice nismo imeli lahko odkujujemo le na našem področju.

Pogodbena preskrba zahteva preskrbovalno podjetje, ki bi ugotovilo potrebe in zagotovilo pravočasno sklenitev pogodb. Težko si zamislimo, da bi GPZ v trenutnih pogojih to naložil opravljala. Smo pa vsekakor za to, da se tako podjetje ustvari.

MIRKO JARC, UPRAVNIK PODJETJA »SADJE-ZELENOVSKA NOVO MESTO»

— Pri preskrbi Novega mesta z izdelki k jih prodajamo mi, je pomembno predvsem dovedenje in kakovost. Ker potrebujemo majhne količine, potrebujejo prevozne znamenje področju pa ni takovost, ki je naša zadružna. Razmišljamo tudi o topilih gredah, vendar je to še vprašanje bodočnosti. Manjše količine zelenjave bodo nudile tudi topile grede mestne vrtinare, ki jih nameravamo postopoma graditi.

O pogodbeni preskrbi bi omenil le to, da letos res nismo dosegli z njo posebnih uspehov. Naša trgovina je bila pri sklepjanju teh pogodb premačela. Upamo, da bomo v prihodnje to vprašanje laže reševali s specializirano trgovino, ki bo izšla iz predvidene reorganizacije.

To so odgovori, ki smo jih dobili. Vsi so si edini v tem, da preskrba Novega mesta ni takšna, kot bi moral biti. Kot so diano iz odgovora predsednika občine, se je ObLO Novo mesto le lotil reševanja te zadeve. Potrebni so primerni objekti. Tržnico so končno le pričeli graditi, še vedno pa ostaja odprt vprašanje primernih skladistič. Z združitvijo posestev v okviru KGP Novo mesto bo tudi to vprašanje domače proizvodnje zelenjave za živilski trg morebitno rešiti. Korak naprej smo torej naredili. Naj poudarimo še to, da so tudi podjetja in delovni kolektivi posredno odgovorni za uspešno reševanje tega vprašanja in živilnih držig. Zaslužek delavca je odvisen od tega, kako porabi kolektiv, kjer on dela, sredstva iz skladov, potrošnja delavca pa od tega, kako so sredstva podprtia in občine usmerjena v okvir komune in uporabljena. Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Pogodbena preskrba je, kar se našega podjetja tiče, zaenkrat v redu. Sklenjena imamo pogodb s Kmetijsko šolo Grm, Kartuzijo Pleterje ter Kmetijskim gospodarstvom Trška gora. Sklenili smo tudi nekaj pogodb s proizvajalci zasebnega sektorja. Poudarjam pa, da je našo podjetje v zelo težavnem položaju, saj nimamo niti kvarnatega mesta skladista in živimo dobesedno od cevi do ust.

Čez štirinajst dni...

V prvih mesecih letosnjega leta je našo javnost zelo razblagala razprava o dveh tretjih in gradnji družbenega standarda. Namen je akcije, ki je bila začeta v zveznem merilu.

je bil, da z združevanjem sredstev podjetij in komune uspešno rešimo številne naloge na komunalnem področju, ki jih občine s svojimi sredstvi ne morejo rešiti. Novo mesto je primer mesta, v katerem je razvoj industrije daleč prehitel razvoj na ostalih komunalnih področjih. Zato je prav v Novem mestu vprašanje družbenega standarda posebno pereče.

Zato je prav v Novem mestu vprašanje družbenega standarda posebno pereče. Ko so v začetku letosnjega leta podjetja vsaj približno veda, koliko sredstev bodo imela na razpolago v ta namen, se je pričela razprava. Načrti so bili obširni. Danes je 10. september, vendar do zdaj nismo opazili še nobenih novih graden. V razgovoru s predsednikom občine Maksom Valetom smo izvedeli naslednje:

Prvotni širši nanačrt graden:

Spršo svojih naravnih pogojev spada naša država v vrsto tistih dežel, ki so pomembne predelovalne koruze. Po podatkih strokovnih mednarodnih organizacij je Jugoslavija med trinajstimi državami, ki proizvajajo nad en milijon ton koruze.

Jugoslavija je v pridelovanju koruze na drugem mestu v Evropi, prva je Romunija, v sestovnem merilu je pa takoj za ZDA (ki dajo 35% celotne sestovne proizvodnje koruze), Brazilijo, Mehiko in Argentino.

Donos koruze v Jugoslaviji pred vojno je bil nekaj nad 16 metrinskih stotov na hektar (predvse od leta 1930 do 1939). Takojo po vojni je hektarski dobitek nekoliko manjši, toda zadnja leta, ko posvečamo posebno skrb razvoju kmetijstva, se je začelo prizadevanje za pridelovanje visokorodnih vrst koruze, ker so pogoli za njeno pridelovanje v Jugoslaviji zelo

ugodni. Uspehi so bili čedalje večji, največji pa v letosnjem letu, ki pomeni preobrat v pridelovanju koruze. Letos so bile prvič posojane na velikih površinah visokorodne sorte koruze.

Skladne površine pod koruzo letos je bilo 2,58 milijona hektarov, od tega odpade na heterozis okrog 425 hektarov. V primerjavi z lanskim letom so skladne površine pod koruzo povprečno za 3% odstopke, površine pod heterozisom pa sa 80 odstotkov. Pri tem ne smemo pozabiti, da se zasejanje površine bilo letos veliko bolje obdelane, ker smo v veliko večji meri uporabili sodobne agrotehnične ukrepe. To velja zlasti za kmetijsko posestva in sploh za vse socialistični sektor kmetijstva, pa tudi za površine, ki so bile obdelovane v kooperaciji z drugimi z individualnimi proizvajalci.

Po dosedanjih ocenah bo jugoslovanski pridelek koruze do-

PREDSEDNIK OBČINE MAKOV VAL

— Prave koordinacije med kmetijsko proizvodnjo in trgovino ni. Vprašanje preskrbe Novega mesta in živilskega trga nameravamo rešiti z ureditvijo tržnega prostora. Pripravljamo združitev kmetijskih posestev družbenega sektorja v okviru KGP Novo mesto. Slednje bo prevzel konkurenčno trgovino s sadijem in zelenjavo v prodajnih boksih na tržnici. Tako bomo ustvarili neposredno intervencijo na živilskem trgu in obenem konkurenčno podjetju te stroke v našem mestu. Zgodnje sadje in zelenjavo bomo morali se naprej kupovati drugod, KGP Novo mesto pa bo nekaj svojih obratov usmerilo v proizvodnjo zelenjave, da bi trgi laže rešili.

Razmišljamo tudi o topilih gredah, vendar je to še vprašanje bodočnosti. Manjše količine zelenjave bodo nudile tudi topile grede mestne vrtinare, ki jih nameravamo postopoma graditi.

O pogodbeni preskrbi bi omenil le to, da letos res nismo dosegli z njo posebnih uspehov. Naša trgovina je bila pri sklepjanju teh pogodb premačela.

Upamo, da bomo v prihodnje to vprašanje laže reševali s specializirano trgovino, ki bo izšla iz predvidene reorganizacije.

To so odgovori, ki smo jih dobili.

Vsi so si edini v tem, da preskrba Novega mesta ni takšna, kot bi moral biti. Kot so diano iz odgovora predsednika občine, se je ObLO Novo mesto le lotil reševanja te zadeve.

Potrebni so primerni objekti.

Tržnico so končno le pričeli graditi, še vedno pa ostaja odprt vprašanje primernih skladistič.

Z združitvijo posestev v okviru KGP Novo mesto bo tudi to vprašanje domače proizvodnje zelenjave za živilski trg morebitno rešiti. Korak naprej smo torej naredili.

Naj poudarimo še to, da so tudi podjetja in delovni kolektivi posredno odgovorni za uspešno reševanje tega vprašanja in živilnih držig.

Zaslužek delavca je odvisen od tega, kako porabi kolektiv, kjer on dela, sredstva iz skladov, potrošnja delavca pa od tega, kako so sredstva podprtia in občine usmerjena v okvir komune in uporabljena v Anhovem. Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Letos bosta zgrajena vodovodna rezervoarja v Veliki Loki in Trebnjem. Voda bo stekla do Velike Loke predvidoma še letos. Občina še vedno nima rešenih vseh vprašanj v zvezi z nabavo cementnih cevi za vodovod, ki jih imajo naročene v Ahnovem.

Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Naša trgovina je bila pripravljena za vodovod.

Če dobijo cevi

Letos bosta zgrajena vodovodna rezervoarja v Veliki Loki in Trebnjem. Voda bo stekla do Velike Loke predvidoma še letos. Občina še vedno nima rešenih vseh vprašanj v zvezi z nabavo cementnih cevi za vodovod, ki jih imajo naročene v Ahnovem.

Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Naša trgovina je bila pripravljena za vodovod.

Če dobijo cevi

Letos bosta zgrajena vodovodna rezervoarja v Veliki Loki in Trebnjem. Voda bo stekla do Velike Loke predvidoma še letos. Občina še vedno nima rešenih vseh vprašanj v zvezi z nabavo cementnih cevi za vodovod, ki jih imajo naročene v Ahnovem.

Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Naša trgovina je bila pripravljena za vodovod.

Če dobijo cevi

Letos bosta zgrajena vodovodna rezervoarja v Veliki Loki in Trebnjem. Voda bo stekla do Velike Loke predvidoma še letos. Občina še vedno nima rešenih vseh vprašanj v zvezi z nabavo cementnih cevi za vodovod, ki jih imajo naročene v Ahnovem.

Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Naša trgovina je bila pripravljena za vodovod.

Če dobijo cevi

Letos bosta zgrajena vodovodna rezervoarja v Veliki Loki in Trebnjem. Voda bo stekla do Velike Loke predvidoma še letos. Občina še vedno nima rešenih vseh vprašanj v zvezi z nabavo cementnih cevi za vodovod, ki jih imajo naročene v Ahnovem.

Tu so delovni kolektivi posredno odgovorni za reševanje takih vprašanj, storili pa so do slej na tem področju v občini Novo mesto žal zelo malo.

Naša trgovina je bila pripravljena za vodovod.

Če dobijo cevi

Letos bosta zgrajena vodovodna rezervoarja v Veliki Loki in Trebnjem. Voda bo stekla do Velike Loke predvidoma še letos. Občina še vedno nima rešenih vseh v

Napori, uspehi in načrti sevniške lesne industrije

Sevnica ob Savi! To je srednje obsežnega gozdnega področja. Zato ni čudno, da je tu močno razvita lesno-predelovalna industrija. Podjetja Jugotanin, Kopitarno in Mizarska produktivna zadruga so ponesle ime tega priznajnega posavskega kraja po vsem domovini. Glas o sevniških taninjarjih, kopitarjih in mizarjih pa je prodrl.

Jugotanin bo gradil nov obrat

Najprej sem se ustavil v Jugotaninu, največjem sevniškem podjetju. Da je temu res tako, pričajo velike skladovnice lesa, ki tovarniške prostore skoraj popolnoma zkrivajo, tako da je od daleč viden le dimnik. Obšel sem visoko naložene vozilice z lesom, pripravljene za predelavo, in vstopil v obratne prostore. Plesarne so bile prazne. Bila je sobota, kazalci na urki pa so že nagnili čez dvajstoto. Končno sem le našel direktorja in tehničnega inženirja. Zapletel sem se v živahen razgovor in zvedel, da so do konca avgusta letos proizvedli 1477 ft (filter ton) kostanjevih in hrastovih taninskih ekstraktov. S tem so letosni osm meseci družbeni načrt presegli za 8,14%. V primerjavi z istim razdobjem minulega leta so proizvedli kar 120 ft več, število zaposlenih pa se je malenkostno zvišalo. Pri tem so ustvarili tudi večji delododek in ga razdelili procentualno v boljsem sorazmerju kot je bil predviden ter so tako za nekaj odstotkov okreplili tudi svoj načrt.

Brez dvoma je na dosežene uspehe pravilno nagrajevanje po učinku, saj je nad polovico zaposlenih nagrajeno po učinku. Pa tudi premiranje in čim boljše izluževanje in drobljenje lesa ter zmanjšanje vzdrževalnih stroškov zelo vpljujevalno vpliva na delavce. Vendar imajo tudi v Jugotaninu težave. Tako so mi poveli: — Ozko golo proizvodnje predstavljajo izparilniki. Sedanj so bekreni in terjajo stalno menjavanje cevi. Naredili smo nove. Ti bodo izdelani in nerjavencega jekla, zato bodo boljši. S tem pa se bodo močno znižali vzdrževalni stroški. Težave imamo tudi z nabavo obdelovalnih bobnov. Zaradi prečne izdelave jih pri nas ne radi izdelujejo, zato jih je tež-

tudi onkraj meja naše domovine. Tja so ga ponesli kvalitetni izdelki sevniških podjetij lesne industrije. Iz naslednjih vrstic boste zdejši, kaj delajo, kako živijo in gospodarijo delovni kolektivi sevniške lesne industrije. Oni dan sem se mudil ondi, jih obiskal in zvedel tole. Preberite!

da smo dosegli za 20% večji efekt.

Kaj pa težave in načrt?

— Prečnejši problem predstavlja se vedno izrošenje strojov, ki pa jih postopoma zamenjujemo z novimi. Računamo, da bo vse strojni park pri sedanjih pogojih izmenjan v petih letih. Hude težave so tudi spričo pomanjkanja tehničnega kadra. Tudi to vprašanje bo v nekaj letih rešeno. Na sredini tehnični soli stipendiramo še gojenec, na ekonomski fakulteti enega in v Šoli za socialne dolorce enega. Tako bo Kotartna med prvimi v Posavju dobila tudi socialnega delavca. V izdelavi imamo načrte za temeljito rekonstrukcijo podjetja, s katero se predvideva dokončna izmenjava strogog parka, gradnja novih obratnih prostorov, predvsem pa naravnih in umetnih srušnic. Investicije bodo znašale okrog 300 milijonov dinarjev, prav za toliko pa se bo v končni rekonstrukciji povečal družbeni bruto produkt,

taninu in razširitev Mizarske produktivne zadruge, ki bo počela svoje kapacite za 112 odstotkov. Vse to bo predvidoma realizirano do 1965. leta.

V ponедeljek bodo marljive roke sevniških taninjarjev, kopitarjev in mizarjev za hip obstale. Za en sam dan, Vendar dovoli, da se bodo spomnili vseh tistih, ki so najdraže kar so imeli — svoje življenje darovali za lepo prihodnost naših. Ob občinskem prazniku, prazniku vseh delovnih ljudi sevniške komune, jim želimo še mnogo uspehov in delovnih zmago, ki bodo brez dvom precej pripomogle k hitrejšemu dvigu življenske ravni naših delovnih ljudi!

Rihard Soper

V Mizarski produktivni zadrugi dobro izpolnjujejo družbeni načrt

Pa se ustavimo še v Mizarski produktivni zadrugi, v tem mlademu, a prizadetemu sevniškemu podjetju lesne industrije. Tu sem se pogovoril s predsednikom UO Antonom Vavtarjem

Tako smo si na kratko ogledali tri sevniške podjetja in njihove kolektive. Zdaj pa pridajmo še nekaj lastnih misli in ugotovitev.

Vsekakor so v izvajaju letosnega družbenega načrta vsa tri podjetja dosegla zelo lepe uspehe. Tu ni kaj oporekat.

Slabši pa je finančni uspeh.

Predvsem v Mizarski produktivni zadrugi, kjer realizacija finančnega plana ne gre vstiri s proizvodnjo. Zato bodo moralni v drugem polletju ustvarjani dohodki posvetiti več pozornosti. Sicer pa smo prepričani, da se bo po ureditvi notranjih odnosov, za katere vemo, da niso najboljši, poslovanje tudi v tem pogledu izboljšalo. Pa še nekaj, kar mi sevniški mizarji prav gotovo ne bodo zamislili. Ne bilo bi slablo, če bi tudi v tem podjetju člani delavškega sveta dobili material za svoje seje nekaj dni prej, kakor je to v navadji v vseh ostalih podjetjih, kajti tako bi s- na sejo lahko temeljitev pripravili in v razpravi bolj aktivno sodelovali.

Pomanjkanje kadra, izrošenost osnovnih sredstev, strojne in parka in utesnenost delovnih prostorov pa so problemi, ki veljajo za vse tri podjetja.

Potreba po razširitvi in nakupu novih strojev je očitna povod.

To so težave, ki jih ni mogoče rešiti nobenim odopraviti.

Bržas bo prišla sevniška lesno-predelovalna industrija na zeleno vejo šele po temeljiti rekonstrukciji, ki je predvidena za vsa podjetja.

Za kratko izjavo o perspektivnem razvoju lesne industrije v sevniški občini smo napravili še načelnika za gospodarstvo pri ObLO Sevnica, tovarša Zvonka Kranca. Tako je odgovoril:

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. Opremljajo se z vsemi zveznimi in republiškimi ustanovami, pa tudi izvazamo precej. Skoraj 25% vse proizvodnje. Največ izvazamo v evropske države in Ameriko.

V načrtu imamo prehod na nagrajevanje po učinku, vendar pa je pri nas to težje izvedljivo, ker nimamo serijske izdelave.

Prav tako imamo v načrtu še razširitev podjetja, kajti sedanj prostori so zato tukajno proizvodnje preveč utesnjeni.

— Perspektivni načrt sevniške lesno-predelovalne industrije je vključen v republiški načrt razvoja lesne industrije v Sloveniji. Ta predvideva rekonstrukcijo, zato vse v ostalih obratov Kopitarne, izgradnjo novega obrata za izdelavo lesnitih plošč v Jugoslaviji.

Načrt podjetja izdeluje predvsem lukuzno pohištvo. O

V Podlogu in Zdolah zgledna mladina

Težko je, če se poleti odpravi na teren z nalogi obiskati vaško mladino in o njej kaj napisati. Kmečka dela so v največem tekstu, fantje in dekleta so takrat najprej mladi delavci in šele nato mladinci. Nikjer nisem našel nikogar od »ta mladič« doma.

— Sele pozno zvečer se bodo vrnili z goric in s polja, kjer delajo! so mi hitej pripovedovali povsod. Le Ido Presnik, učiteljica, bi vam povedala kaj o mladini, ona pa je zdaj doma v Zdolah na počitnicah — prikuhi...

— Povejte mi kaj o aktivu LMS v Podlogu, kaj mladina tam dela, kako ste postali najboljši aktiv v občini in podobno? — sem zastavil prvo vprašanje.

— V občinskem tekmovanju mladine za dan mladosti smo lani in letos osvojili prvo mesto. Letos smo tekmovali v vseh točkah tekmovanega programa. Uredili smo si sportno igrišče. Sola je kupila od nekega kmeta travnik, mladina pa je na njem uredila športno igrišče. To nam je omogočilo tekmovati v vseh »portnih« panogah, razen v nogometu. Na našem igrišču so bila vsa mladinska športna tekmovanja mladine iz občine.

Tudi za študij smo naredili mnogo. Studij programa ZK je bil bolj mladinski kot za odrasle, ker je prišlo vedno največ mladine. Redno se ga je udeleževal ves petčlanski odbor aktiva LMS. Studij je pripravila osnovna organizacija ZK. Za sodelovanje v mladinskih delovnih akcijah smo uspeli pridobiti tri mladince.

Prestudirali smo tudi vse teme, ki so bile določene po tekmovanjem programu. Na našo željo nam je Ivica Znidarsič, predsednica občinskega komiteja LMS, predavala o Poljski, kjer je bila z neko našo delegacijo. Ostale teme nam je predaval tovarš Slavko Šrbar iz Vidma-Krškega. Na študiju je bilo vedno vsaj 15 do 20 mladincov. 35 jih redno

imamo z mladino velike težave, zelo pridini pa so mladinci v Gorici in Podlogu, ki jih, kar je potrebno, zlahkoto zberemo.

Pavlo Drenovec, tajniko prve LMS v Zdolah sem prav tako s težavo našel. Oče nam je povedal, da okopava korenje na njivi v Vrbinah. Res sem jo našel s sestro, ko sta v opoldanskem vročini skovali. Povedala nam je takole:

— Oktobre 1958 je mejnik v delu našega mladinskega aktivita. Takrat smo pripravili za 29. november lepo proslavo, na kateri je prvč nastopila naša folklorna skupina.

Ustanavljamo aktiv mladih zadružnikov. Na razpolago imamo lep vrt. S solo smo v dogovoru, da bi polovico obdelovali šolski otroci, polovico pa mi. Ker imamo tudi primerno zemljišče, kjer je bil nekoč vinograd, razmišljamo o tem, da bi zasadili nov vinograd ali pa breskovi oziroma hruskov nasad. O tem se bomo pogovorili s kmetijskim tehnikom. Ker bi bilo strojno rigoljanje nemogoče, smo se odločili zrigolati sami. Za aktiv mladih zadružnikov bi lahko takoj pridobili mnogo mladincov, če se le-ti ne bi bali staršev, ki so tukaj močno starokopitni.

Do sedaj smo organizirali stvilne proslave, ki so lepo uspeli. Sest mladine so se odločevali pri uprizoritivig igre »Revček Andrejček«. Na igrišču, ki smo ga uredili, je vedno dovolj mladincov. Nekako smo se razvile. V vasi Jevše

Zivahnje je bilo pred šolami prvi dan pouka. Najmlajši — novinci — so seveda prvč prišli še v spremstvu skrbnih staršev.

Na slike: prizor pred novomeško osmiletico

Lepe uspehe smo dosegli v letosnjem občinskem mladinskem tekmovanju. Zasedli smo drugo mesto. Ceprav smo v hribih, si želimo spoznavati življenje in razvoj drugod. Mladi ljudje na našem področju si zelo želijo strokovnih in gospodarskih izazov v raznem kmetijska, industrijska in druga področja ter ogledov tovarnah. Radi bi tudi svojo mladinsko sobo, vendar do

zdaj še nismo uspeli. Pozimi se sestajamo skoraj vsak teden. Najprej poslušamo v radiu četrtkov veter domačih pesmi in naapevov, da se malo razvedrimo. Prav zato se sestajamo o jaro, s pogovorom o vsem, kar nas zanimalo v naših nalagah, kjer sta oba roditelja zaposlena, itd., vse to prinaša v življenje naših otrok večje nevarnosti.

Mladinska dramska skupina je zelo delovna. V letosnjem zgodnjem pomladi smo pripravili v dvajsetimi mladinci igro Matiček se ženi. Tudi za letosnjico zimo imamo nekaj v načrtu. Nas Matiček je doživel štiri predstave. Eno smo imeli celo zunanj na prostem, takrat je nastopila tudi folklorna skupina dvanajstih mladincov. Oboje je snemal na filmski trak Vibra film. Pri delu nam mnogo pomaga učiteljica Franja Presnik, ki je režiser naše igralsko skupine. Igralsko skupino vodi Branko Soba iz Zdol. Razen igre Matiček se ženi smo uprizorili tudi dva skeča in pripravili za 8. marec lepo proslavo dneva žena.

V mladinsko organizacijo je pri nas vključen več kot 75 odstotkov mladine. Osnovna težava je poletno kmetičko delo, ki nam da na razpolago le štiri mesece zimske dobe, ko res lahko malo močnejše zadidamo. Vsa mladina pri nas z le nekaj redkimi izjemanimi pa je kmečka.

Šotori na Marofu

Prava izmena se je tega dne odpravila domov. Preživeli so 14 dan pod šotori in se z vojaškim vežbam pripravljali na mejnik v življenju vseh fanta: odvod v vojsko na odvisnem obveznega vojaškega roka. Govoril sem s tremi od njih in jim zastavil razna vprašanja. Franc Šepic iz Novega mesta je bil eden, drugi je bil Alojz Valand iz Vidma-Krškega, tretji pa tretje, bom znamenoval. Val si odgovoril, enako: Vreme je nagajalo, načini smo se mnoge v namu, zato laže v vojski. Val so si pa bili edini tudi v tem, da je disciplina huda stvar. Poslovno nlag neuglavnič, čigar imel sem znamenje, čigar imel z njo težave, kot mi je povedal pomočnik komandanata logora Milan Ivković.

»Zelo dober, pa tudi zelo neugavan je,« je dodal, preden ga je poklical. Fant je že od daleč manj s puško in trdi, da jo je zelo

lego odstil in namačal.

— Kaj misliš o taborjenju — ga poberam. — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

— O, ja! Ime bujša kot tu — je odvrnil hitro. — Toda pri letalih sem za zabavo, to tukaj pa je dolžnost! — Je dodal počasno. — Nič se ne boj, saj ne bodo povedali direktorju — ga je spodbudil pomočnik komandanata ter protimenter našega logora. — Ne je vprašal fant, — Res ne — je vprašal fant. — Res ne — je odločno pritrtil Milan Ivković. Pozneje mi je povedal, da ga je fant čeč vse boj direktorja v podjetju, kjer dela.

Le šest občin nekdanjega novomeškega okraja se je nima obeležila taborjenje, vse druge občine v Sloveniji jih imajo. To mi je povedal nekdo iz centra predvajške vzgoje. Milan Ivković, ki me vodi po taborišču, je razložil, da je v občini mladinci, ki so prišli na taborjenje, že je bio v občini Trebnje, in 25. iz Vidma-Krškega, 25. jih poslali v Šoferčno enoto. Med tam, sta bila le dve članji ZK in 25 članov LMJ. Ti so postal jedro vse enote. — Komesar Milan tako za nazivajočo fante, je svoje misije vojaške pojavljal. Lepo so se izkazali dan pred odhodom na Podstenice. Ob enih so jih spustili domov, da se prehodijo. Vsi razen dveh, ki sta le malo zamudili, so se obločenem času vrnili v logor. Tudi na Podstenicah so pokazali razveto discipline, saj so se ob do-

govoril ura zbrali prav v sredini. — Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

— O, ja! Ime bujša kot tu — je odvrnil hitro. — Toda pri letalih sem za zabavo, to tukaj pa je dolžnost! — Je dodal počasno. — Nič se ne boj, saj ne bodo povedali direktorju — ga je spodbudil pomočnik komandanata ter protimenter našega logora. — Ne je vprašal fant, — Res ne — je vprašal fant. — Res ne — je odločno pritrtil Milan Ivković.

Pozneje mi je povedal, da ga je fant čeč vse boj direktorja v podjetju, kjer dela.

— Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

— O, ja! Ime bujša kot tu — je odvrnil hitro. — Toda pri letalih sem za zabavo, to tukaj pa je dolžnost! — Je dodal počasno. — Nič se ne boj, saj ne bodo povedali direktorju — ga je spodbudil pomočnik komandanata ter protimenter našega logora. — Ne je vprašal fant, — Res ne — je vprašal fant. — Res ne — je odločno pritrtil Milan Ivković.

Pozneje mi je povedal, da ga je fant čeč vse boj direktorja v podjetju, kjer dela.

— Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

— O, ja! Ime bujša kot tu — je odvrnil hitro. — Toda pri letalih sem za zabavo, to tukaj pa je dolžnost! — Je dodal počasno. — Nič se ne boj, saj ne bodo povedali direktorju — ga je spodbudil pomočnik komandanata ter protimenter našega logora. — Ne je vprašal fant, — Res ne — je vprašal fant. — Res ne — je odločno pritrtil Milan Ivković.

Pozneje mi je povedal, da ga je fant čeč vse boj direktorja v podjetju, kjer dela.

— Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

— O, ja! Ime bujša kot tu — je odvrnil hitro. — Toda pri letalih sem za zabavo, to tukaj pa je dolžnost! — Je dodal počasno. — Nič se ne boj, saj ne bodo povedali direktorju — ga je spodbudil pomočnik komandanata ter protimenter našega logora. — Ne je vprašal fant, — Res ne — je vprašal fant. — Res ne — je odločno pritrtil Milan Ivković.

Pozneje mi je povedal, da ga je fant čeč vse boj direktorja v podjetju, kjer dela.

— Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

Poleg tega kolektivističnega vzgojnega pomena ima zavarovanje šolskih otrok tudi individualni vlog. Zavod posveti mnogo skrbib in izda veliko sredstev tudi za to, da bi se nezgodne kritiki mogče že vnaprej prepreči. In ravno temu pomenu je v novem šolskem letu 1959/60 dal poseben poudarek s tem, da je razpisal nagradno tekmovanje šolskih otrok vse Slovenije pod gesлом: »NEPREVIDNOST NI POGLUM.«

V ta namej je Državni zavod za zavarovalni zavod pripravil 600 lepih nagrad v vrednosti nad 800.000 din, med katerimi so:

dvokolo znamke »Roga«, šotor za 6 oseb, radijski sprejemnik znamke »Vesna«, pingpong garnitura, fotoparata znamke »Regula«, in veliko število manjših nagrad kakor smuči, žoge, garniture za reziljanje, badminton, šolske aktovke, nahrabnički, boršč, načinka, peresa, sah itd.

Tekmovanja se more udeležiti vsak posamezni ucenec ali celo skupina kot so razredne in šolske skupnosti, skupnosti v šolskih domovih in drugi podobni kolektivi. Tekmovanje vsebuje reševanje vprašanj, ki so nakazana v slikah letaka, ki ga bodo prejeli otroci v solah. Te slike ponazarjajo glavne vire nesreč pri otrokih. Udeleženci tekmovanja bodo morali po izbrani snovci iz slik ali po prosti izbrici opisati v obliki aplisa, razprave, pesmi ali risbe, enega izmed nezgodnih dogodkov, s posebnim poudarkom, kako se je treba nesreči. Udeleženci tekmovanja bodo moralni po izbrani snovci iz slik ali po prosti izbrici opisati v obliki aplisa, razprave, pesmi ali risbe, enega izmed nezgodnih dogodkov, s posebnim poudarkom, kako se je treba nesreči vnaprej ozkroma jo preprečiti. Najboljše rešitve bo ocenjena, v kateri bo sodeloval tudi član Sekretariata za šolstvo LRS, član Zveze priateljev mladine in drugi.

V tako široki izbirni snovi bo mogel vsak izmed otrok v prizadevanju za nagrade najti sebi najprimernejši način udeležbe. Poleg tega pa bodo imeli otroci po izbrani snovci iz slik ali po prosti izbrici opisati v obliki aplisa, razprave, pesmi ali risbe, enega izmed nezgodnih dogodkov, s posebnim poudarkom, kako se je treba nesreči vnaprej ozkroma jo preprečiti. Najboljše rešitve bo ocenjena, v kateri bo sodeloval tudi član Sekretariata za šolstvo LRS, član Zveze priateljev mladine in drugi.

Na slike ponazarjajo glavne vire nesreč pri otrokih. Udeleženci tekmovanja bodo moralni po izbrani snovci iz slik ali po prosti izbrici opisati v obliki aplisa, razprave, pesmi ali risbe, enega izmed nezgodnih dogodkov, s posebnim poudarkom, kako se je treba nesreči vnaprej ozkroma jo preprečiti. Najboljše rešitve bo ocenjena, v kateri bo sodeloval tudi član Sekretariata za šolstvo LRS, član Zveze priateljev mladine in drugi.

Prejšnji ura zbrali prav v sredini. — Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

— O, ja! Ime bujša kot tu — je odvrnil hitro. — Toda pri letalih sem za zabavo, to tukaj pa je dolžnost! — Je dodal počasno. — Nič se ne boj, saj ne bodo povedali direktorju — ga je spodbudil pomočnik komandanata ter protimenter našega logora. — Ne je vprašal fant, — Res ne — je vprašal fant. — Res ne — je odločno pritrtil Milan Ivković.

Pozneje mi je povedal, da ga je fant čeč vse boj direktorja v podjetju, kjer dela.

— Kazal je taborišču — Lepo je bilo, samo disciplina je bila prehuda, je odgovoril Žiga Štrač.

— Kaj si letaček amater? — sem nadaljeval, ko sem opazil na njegovem rokavu letalski znak.

— Sem — je odvrnil ponosno.

— In pri letalih ni discipline?

Zbor volivcev v žužemberški občini

Z zadnjem času so Lili zbori volivcev v volilnih enotah Selja Hinje, Ajdovec in Lipje, Zbora volivcev v Ajdovcu in Lipju sta bila dobro obiskana.

Zbor volivcev v Selih in Hinja je pokazal, da se volivci tega področja premalo zanimalo za gospodarska vprašanja. Volivci bi morali priti na zbor v vsej Štovišči, da bi lahko sprejeli dolocene sklepe v zvezi z elektrifikacijo in gradnjo šole, saj jim je znano, da je že letos zagotovljeno 5 milijonov dinarjev za napeljavo daljnoveza iz Štavce vasi preko Lipja do Sel in da se že izdeluje načrt in dolga trasa za novi daljnovez, trajpostopev v omrežje. Prebivalci bodo moralis prispevat po svojih močeh, da se čimprej elektrificira njihovo območje.

Na zboru volivcev so razpravljali tudi o gradnji šole na Selih pri Hinji. Volivcem je bilo povedano, da so dolžni izpolnit svoje obvezne, ki o jih

dali za prispevek z delom, materialom in prevozi. Za elektrifikacijo in gradnjo šole so nekateri zelo zajterevani, nima pa prave povezave z ostalimi gledi sodelovanja.

Zbor volivcev v Ajdovcu je bil zelo živahn in je pokazal, da se ljudje živo zanimalo za elektrifikacijo. Skupnost nima dovolj sredstev – za to področje je letos namenjenih le 3 milijone dinarjev, zato so volivci sprejeli sklep, naj se prvo elektrificira tiste vasi, ki dajo konkretno obvezno lastnem prispevku v delu, lesu in estetičnem gradivu. Ko bodo obvezane, bo elektrificirski odbor z občino ugotovil, katera vasi so dale največ obvez in se bodo zanje dodelila družbenaa sredstva. Rok za dobar obvez je 10. september.

Na zboru volivcev v Lipju so tudi razpravljali o elektrifikaciji. Razprava je pokazala, da so prebivalci navdušeni za elektrifikacijo, vendar pravijo, da bi

jim morala skupnost najprej zgraditi daljnovez, potem pa bi oni začeli zbirati sredstva. Dolžnost prebivalcev je, da zanje tako z zbiranjem sredstev, če nočejo, da jim bo v doglednem času posvetila elektrika.

Volivci so bili enotni proti sklepu sveta za Šolstvo, da se začasno zapre šola v Lipju in da bi otroci morali v šolo v Žužemberku ali v Selu Hinje. Sporočeno jim je bilo, da za to šolo ni učne moći, predčeno. Jim je bilo tudi stanje na drugih šolah, kjer učne moći prav tako primanjkuje. Občinski ljudski odbor še dela na tem, da bi bila

M. S.

tudi v Lipju šola, vendar bo ta zaprta, dokler ne bo rešeno to vprašanje. V zimskem času pa bo občina poskrbela za prevoz otrok. Šola na Lipju je bila ustanovljena leta 1949, prej pa so otroci prav tako morali hoditi v Lipje in Hinje. Tudi v bodočnosti nima šola v Lipju bodočnosti. Ko bo zgrajena šola na Selu pri Hinji, bodo otroci obiskovali to šolo. Lanj je šolo v Lipju oblikovalo 19 učencov. Kar pomeni, da je šolanje tam zelo draga. Občina štipendira v zadnjem času več učiteljščnikov in upamo, da bo prej ali slej problem učnih moći rešen.

M. S.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Dolenjski koledar

Cestrič, 10. septembra — Nikolaj Petek, 11. septembra — Milan Sobota, 12. septembra — Silvin Nedelja, 13. septembra — Filip Ponedeljek, 14. sept. — Zdenko Torek, 15. septembra — Nikodem Sreda, 16. septembra — Ljudmila

GIBANJE PREBIVALSTVA

METLIKA

Avgusta je bil rojen en deček. Porodila so se Matija Kump, kovč je Javorinka, in Marija Zupančič, knjigovodkinja iz Stozice pri Ljubljani.

Umrl je Matija Krifan, posezen z Otoko, star 57 let.

SEVNICA

Avgusta ni bilo rojstvo.

Porodili so se: Mihail Perc, želeničar, in Marija Podgoršek, ženarica, oba iz Sevnice. Ivan Vidmar, upokojeni ručar iz Sevnice, in Jože Radček, gospodinj, in Zarkovega dola, Alojz Senica, industrijski tehnik z Metnem vrhom v Nada Terat, uslužbenec iz Sevnice.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški film »Velika ura«. 14. in 15. 9. francoski film »Ogledalci z dvojnim obrazom«. 16. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Kostanjevica: 13. 9. italijanski barvni film »Odisej«.

Metliko: 12. in 13. 9. Gorav, 16. 9. »Kje in kam«.

Motronog: 12. in 13. 9. ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

Novo mesto — KRKKA: 11. do 15. 9. ameriški barvni film »Prijateljsko preprečevanje«. Od 15. do 17. 9. jugoslovanski film »Svet zvezde«.

Brežice: 10. in 11. 9. ameriški barvni film »Anastazija«. 13. 9. angleški

LADO SMREKAR:

O somu in Bombici z mesarico

V davnih davnih časih je bilo v Kostanjevici precej ribov. Ljudje pripovedujejo, da so reke imale takrat tudi mnogo več rib, še več pa raskov. Mešani so se lahko ukvarjali samo z ribarjenjem. Bili so spretni v svojem poslu, včasih pa tudi spremnosti ni bilo treba. Pravijo, da je bilo v Kriki toliko rib, da so kar iz vode mokle.

Iz turenskih lin je zazvonilo.

»Ježelj, kaj je že poldne?«

Kaj bi pa skuhali?«

»Daj no daj, Neža, tri, kakšno poldne, kaj ne deš da je petek!«

»I dej no kaj ujet, Pepi, saj ne vem kaj naj bi drugega skuhala!«

Pepi je šel na most, kjer je Neža prej vse dopoldne obiral častitljive mešanice, pomocič, dvakrat trnek v vodo in že so bile ribe pripravljene.

V tistih časih so Kostanjevicanji vozili ribe v Zagreb, v zadnjih petdesetih letih v Peterje, rakov pa se celo cesarski Dunaj ni otepal.

Njega dni so kostanjeviški ribiči s tem toliko zasluzili, da se jim ni bilo treba ubadati z drugim delom. Tudi denarja so imeli in je bilo zato treba v mestu vsaj sedem ali osem gostiln, včasih pa jih je bilo tudi več. Pa je prišla kuga in vsem raskom vrat zavila. Zaslužki ni bilo in kostanjeviški ribiči so se moralib odreči lava. To je še nekam šlo, niso pa se mogli odreči prijetnejše

nih časih in tako so tisti davnini časi posegi v naše dni.

V Kostanjevici je opodine na ulicah zelo malo ljudi. Tuško, ki jih je poleč precej, lahko bi jih bilo pa se več, če, če, ..., se če tej ura porazgubite po gostilnah in hišah, kjer stanejo, domaćini pa so po vecini na pojnu.

Omenjenega nepravljivnega dne pa je kar vršalo. Ljudje so hodili s cekarji, drugi z mrežami in papirjem, tretiji spet s polvinlastimi vrečkami, kijih imajo za meso. Nekateri so šli praznih rok, vsi pa so se napeto pogovarjali in spomina vabili:

»Bombica seka soma!«

»Ali ne gresté po soma?«

»Kam?«

»Le hitro, je že polno ljudi tamkaj!«

»Kje?«

In še predno je kdo utegnil odgovoriti na številna vprašanja, je bila v Bucarjevi mesnic zbrana že prav eden družba.

»Dober dan, Bombica!«

»Zdravo, Mlakar!«

»Pozdravljen, Ivan!«

»Nazdar, Medo!«

»Servus, Japin!«

Tako so dejevali občudovalni pozdravi z vseh plati, dobrošutni Bombica pa se je z velikansko mesarico v rokah razkorčal pred star mesarski pih in sekal, sekal, samo sekal...

Ljudje so se glasno pogovarjali, nergali, žedrili in

»Bo kmalu?« je vprašala prva.

»Menj se tudi mudi!« je prisustva druga.

»Ali boste tudi plavuti prodajali?« je radovedno vprašala tretja.

Bombica pa je molčal ter sekal in sekal, kar naprej sekal, samo včasih je zabilisnil z očmi. Bil je pri glavi in tam so kosti trše, zato je visoko dvignil svojo mesarico, toda zdejci mu je spodrsnilo in Bombica se je, dasi je majhen, v velikanskem loku zatrkljal po mokri mesnici. Toda Bombica je moček in je tako imenito padel, da se ni nič zgodilo ne njemu, ne mesarici. Mesnica je bila vsa polita potiek in od Bombičinih gumijastih podpolatov na sandalih ni bilo drugega pričakovati.

Mesnica je bruhnila v krohot, toda preden je komu prislo na misel, da bi Bombici pomagal, je ta že sekal dalje. Pred seboj je imel namreč velikanskog soma, ki je bil meten in gestdeset centimetrov dolg pa štiriindvajset kil je tehtal. Ponoči so ga pri Karlečah ujeli kostanjeviški ribiči. Ze dne časa so ga opazovali. Pred kratkim je tamkaj ribič Jože ujel ščuko in ko je vlekel k sebi, se je som tebi nič meni nič pognal za njo. Toda Jože je bil urejni od soma. Obijubil pa mu je, obljubil:

»Cakaj, tudi ti prideš na vrsto!«

In je res prišel, zakaj nekaj dni nato so ga že imeli.

Ribiču Jožetu se je kar samo smejalo, ko je to pripovedoval in namesto Bombice odgovarjal na številna vprašanja. Pa sa Bombica ni utegnil, on je sekal in sekal.

»Po čem pa bo, Bombica?«

Dzaj se je sele ganil in odgovoril:

»Jaz sem dal sedem jurjevanj, ko ga bomo zvagli, bomo pa videli! Odiral vas ne bom, saj še soma nisem, kakor vidite!«

»Ja, kako pa da ti sekaj?« so hoteli vedeti!

»Ribiče nočejem imeti posla s tem; kaj mislite, da vam bo sam piskre spialvit?«

Tu bodi potozeno, da se Bombica loti vsakega posla, pa tudi vsakega z uspehom opravi. Bombica je krojač, le urenen natakar, pa prvoravnatelj in še in še. Ribiči so sprva mislili prodati celo zverino v neko gostilno v okolici, pa Bombica ni pustil.

»Naši ljudje morajo tudi vedeti, da jim Krka pred nosom teče. Kaj bomo tudi po ribe v

Presenečenje

MED DOLENJSKIM KORENINAMI

Pri nekdajnem čevljaju in trškogorskem vinčarju Antonu Riflju

Ker so vremenoslovci za petek popoldan napovedovali grdo vreme, sem se vzpenjal v Trško goro otočevan in pošteno pripravljen na dež. No, tokrat je slepa kura našla zrno, račun pa sem s svojim znojenjem plačal jaz, kajti dajoči je v resnici tople avgustovske sonce. Nič kaj dobre volje sem se potem spustil mimo Murndola v Ždlini vas, namenjen najstarejšemu moškemu Trškogorcu – Doblesharjeva tetja jih ima štiri več – Tonetu Rifiju, po domači Spaničku. Spotoma sem si ogledoval trte, pa ne kaže preveč in baje se tudi rado osiplje, ker smo letos imeli toliko dežja.

Rifljevega strlica sem našel doma. – Kje pa naj blí bli sicer? Oktobra si banoži devetinosemdesete leto. Drugate je zdrav, le roke in noge zadnja leta nočejno bili več pokorne. Ko sem vstopil, je domači brivec, Doblesharjev študent ravno končal svoje delo in Riflje mi je odzdravil vesel, gladilci, obitljic, kar nekam pomlajen. Ko je prišla cigareto, jo je roka prav lepo ponesač u ustom, precej bolje kar lant, ko sem blí zadnjic na obliku.

V Trški gori se je naseli pred 61 leti, kajti doma je iz Češnjic. Do svojega trinajstega leta je hodil v Šentpetrsko šolo, nato pa se je tr leta učil čevljartva pri grčevskem mojstru Sklandru. Z njim je po takratni navadi hodil po hlišah Šlatav: Štefletne in Škorjne za moške, za ženske pa Črno. Kjer je bila družina Številinejša,

Sest sto let Kostanjevica, tega najstarejšega dolenjskega mesta se zreali v skrivnostnih globinah Krke...

Nova arheološka najdba ob avto cesti

Znano je, da poteka avto cesta Ljubljana–Zagreb marsikje po trasi stare rimske ceste, drugod pa prav ob njej. Arheološka služba ob gradnji avto ceste je bila prav zato uspešna. Odkrili so več rimske grobov, tlorise rimske hiš, rimske rečne pristan pri Beli cerkvi ter posamezne prazgodovinske najdbe.

Pred kratkim so začeli med Drago in Ruhno vasi kopati drenažne kanale vzdolž avto ceste. Pri tem so spet naleteli na rimske grobov. Na mestih, kjer potekajo jarki, so bili odkriti trije grobovi. Gre za rimske žganje grobov, katerih datacijo omogoča novec, ki je bil med pridržki v enem izmed grobov. Novec je iz drugega stolječja našega štetja, ko je vladal cesar Antoninus Pius. Grobovi so obdani z deloma obdelanimi kamnitimi ploščami. Pridržki so običajni: keramika, steklena posoda, olenke, fibule; posebnost je koščena igralna kocca – tako kot jo uporabljamo danes pri igri »Človek ne jezi se«.

Dolenjski muzej je bil o najdbi obveščen in je skrbel, da so bili vsi dosegljivi pridržki v grobovih čim lepše dognjeni in preneseni v muzej. Muzej bo skrbel za nadzorstvo pri kopanju nadaljnji jarkov. Ko pa bodo tudi delo opravljeno, bo arheolog izvedel nekaj sond, ki bodo morda potrdile domnevo, da gre na tem mestu za obsežnejše grobišče. Verjetno bodo ta izkopavanja prispevala tudi k preučevanju rimske cest v krajši dolini.

Ob tej priložnosti prosi Dolenjski muzej vsakogar, ki bi pri zemeljskih delih naletel na kakršnokoli arheološke objekte, da to nemudoma sporoči muzeju, ki bo ukrenil vse potrebow za njih zaščito. D. Z.

O dežniku in njegovih zgodovini

Kdo bi si mislil, da imajo današnji ljublki dežniki izacetata tafta tako zgodovino. Danes, posebno pa letos, si težko

cej neprijeten in tako je Italija še danes znana po prebiti.

Zelo dolgo pa so dežniki uporabljali le ob posebnih priložnosti. Baldahin, štirinajsto dognjeno zastiralo, je še danes visoka duhovna čast.

Tudi vitezzi so na turnirjih nosili dežnike, ki so skitili konje in njih.

V srednjem veku je bil dežnik za preprosto ljudstvo brez pomena. Proti dežju so nosili na glavah le robe. Ko pa se je Marija Madžekska poročila v Francijo, je našla med svojo bando tudi italijanske dežnike.

Parižanke so na taki krili mode reagirale in se kmalu pojavitve s sončniki. Cipke, volani in roznati vzorci so krasili sončniki, ki ga je dama gracijozno vrtela nad svojo skodo.

Barve so se ujemale z barvo oblačil. Tako je bil že takrat Pariz pobudnik mode.

Tudi Goethe piše svoji materni: »Z ženo sva na letovanju in veliko veselje sem ji naredil s sončnikom, ki sem ji ga podaril. Končno je to zelo dobra stvar za „priklon“.

Priklon je bil takrat splošen »dodatak« pri pozdravljanju. Drama je morala eno koleno upo-

predstavljamo, kako bi brez dežnika prišli s suho glavo v deževnih dneh v službo ali na trgu in zaščitili hkrati tudi torbico.

Nekoč je bilo vse drugače. Dežniki je bil veliko zastiralo, posipano z dragulji in posuto z vezeninami ter je štelci častivredne ljudi pred sončem.

Prva slikha takega dežnika je bila najdena na babilonskem steburu, kjer je bila upodobljena leta 1700 pred našim štetjem. To pa niso prvi začetki: že več stoletij prej so poznani iste naprave na Kitajskem in v Perziji. 350 let nujšaja je druga slikha: nad egiptansko kraljico Nefretete drži suženj dežnik ter ji tako skrbi za senco. Kmalu se je dežnik kot zaščitna naprava pred soncem razširil tudi po Evropi. Na slikah je videti vedno več grških bogatašev, ki sedijo pod dežnik, katere držijo nad njimi njihovi sluge. Tudi Rimljance so si hotele ohraniti belo polo in so zato malo dražje nastavili!«

Toda naj bo kakor kolik že, gotovo je eno, da so ga ljudje radi kupili, in da tistega dne mi bilo nobene družine v Kostanjevici, ki se ne bi pošteno smerjala pri večerji. Smejh pa je tudi nekaj vreden!

V davnih časih je bilo v Kostanjevici mnogo ribičev. Tu so pili, lovili in bili dobre volje ob tem. Iznišljali so si mnogo nenavadenih zgodb in tako pregačili svoje težave.

In ob Bombičinem somu se je spet prikazal tista davnine

smejhaj.

Prezenečenje

je ta lakota prenehala. To je bilo nemarla leta sedem sto. Da, včasih smo slabke jedli ko danes: bel kruh je trkrat na leto, to je o velikih praznikih, drugače pa vedno le zmesnega.

Potem me je zamislil še, kako učakava takoj visoko starost. Pa mi je Rifljev stric stvar razložil takole:

»Ni važno, ali el v mladosti močan. To je tako dano. Jaz sem blí kot otrok strašno glistav, da mati niso vedeli ali bo iz meni še kaj. Petkrat sem imel tudi angino. Drugače sem bil pa zdrav. Pazil se nisem pa niti. Jede sem, kar je bilo, vina se nisem nikoli branil, pa cigaret prav tako ne. Jem še zdaj, kar imam; vsak večer si ga privočim kozarec ali dva, čez dan pa nisem žejem. Tale vaša cigareta je bila ta teden prva in mi je zato prav teknila. Spin bolj malo, takole tri do štiri ure vsako noč. Kuham si sam, drugače pa skrbim zame hči Slavki, ki privoči večkrat sem.

V Trški gori je bilo po zdrav. Razborat je bil vse dobro. Jaz sam se je ne sposmjam, ker mi je bilo takoj jasno: »Seveda, ko se pa lev Škorjenc obul na desno nogo, desnega pa na lev, ker smo letos imeli toliko dežja.«

Kaj je tisto Trška gora?

Laz je bila kar paradiž,

lejtja pa grožnja ne dobis.

Da, takrat je bila buda lakota, am-

pak poprep enkrat je bila pa se hujša.

Ljudje so imeli jesti, pa niti nje zaledlo.

Komaj je bila voda na mizah – je prišel lažen.«

Kaj je bilo po temu vzrok?

Pričeval so, da je to kazen božja, –

Sele spomladi, ko je bil nov sedež,

je ta lakota prenehala. To je bilo nemarla leta sedem sto. Da, včasih smo slabke jedli ko danes: bel kruh je trkrat na leto, to je o velikih praznikih, drugače pa vedno le zmesnega.

Potem me je zamislil še, kako učakava takoj visoko starost. Pa mi je Rifljev stric stvar razložil takole:

»Ni važno, ali el v mladosti močan.

To je tako dano. Jaz sem blí kot otrok strašno glistav, da mati niso vedeli ali bo iz meni še kaj. Petkrat sem imel tudi angino. Drugače sem bil pa zdrav. Pazil se nisem pa niti. Jede sem, kar je bilo, vina se nisem nikoli branil, pa cigaret prav tako ne. Jem še zdaj